

Anne Scott Sørensen

”Om livet i al almindelighed”

– den personlige blog mellem det private og det offentlige

Det foreliggende arbejdsblad er udformet under det kollektive forskningsprojekt ”Hvor går grænsen? Højspændingsæstetik og etisk kvalitet i den aktuelle mediekultur” 2005-2008 og udgivet på dets nu nedlagte hjemmeside www.high-tension-aesthetics.com som arbejdsblad nr. 3, 2006 samt på tryk. Projektet var støttet af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Arbejdsbladet er her genudgivet uden korrektion. En række af de nævnte hjemmesider, herunder blogs, er ikke længere tilgængelige, eller de er placeret under andre adresser.

Arbejdsbladet har bl.a. dannet grundlag for Anne Scott Sørensen: ”Den intime blog: selvet, livet og teksten” i antologien *Moderniteter: Text, bild, kön*, red. af Å. Arping, A. Nordenstam & K. Widegren. Göteborg: Makadam, 2008; ”Den intime blog. Selvbekendelsen som etisk talehandling”, udgivet i antologien *Hvor går grænsen? Brudflader i den moderne mediekultur*, red. af A. Jerslev & C. L. Christensen. Kbh.: Tiderne Skifter, 2009 samt ”Social media and personal blogging. Textures, routes and patterns”, *Mediekultur. Journal of Media and Communication Research* 47, 2009 (66-78).

Anne Scott Sørensen

”Om livet i al almindelighed”

– den personlige blog mellem det private og det offentlige¹

På TV2-blog skete der for nylig det, der næsten måtte ske før eller senere, nemlig at den da højest rangerede TV2-blog, *Joo – det skrev jeg sørme!*, udbudt af profilen *Cockiedullen* (herefter *Cockie*), blev grebet i at have kopieret en række indlæg fra en anden blog/blogprofil, *Spacemermaid*, og et andet blogforum, URBANblog.dk. Sagen afstedkom en voldsom debat over nogle dage, hvorefter *Cockie* blev fjernet fra TV2's hjemmeside. Debatten rejste spørgsmålet om forholdet mellem det private og det offentlige i flere henseender.

Dels rejste den spørgsmålet om, hvorvidt en blog som dokument kan sammenlignes med anden publicering og altså fx hører ind under ophavsretten; dels rejste den spørgsmålet om, hvorvidt bloggen som genre forholder sig anderledes til grænsen mellem det private og det offentlige end andre biografiske og dokumentariske genrer, de være sig trykte eller digitale, der bevæger sig frem og tilbage over denne grænse, og derfor også skal behandles anderledes. Endelig rejste den spørgsmålet om, hvorvidt blogdomæner og -fora udgør en offentlighed eller snarere et socialt fællesskab, og hvilke etiske spilleregler, der følgelig gælder for kommunikationen. Disse spørgsmål har principiel karakter, og jeg skal her se tilfældet *Cockie* som eksemplarisk for en diskussion af forholdet mellem det private og det offentlige og eventuelle ændringer heri med nye medier og genrer som henholdsvis internettet og webloggen samt diskutere nogle mulige konsekvenser heraf, bl.a. i relation til et begreb om det ordinære.

TV2-blog

TV2 er en af de store medieinstitutioner, som bruger internettet offensivt til at udvide deres kontakt med seerne og tilbyde nye produkter som supplement til den mere klassiske programflade. Et af disse nye tilbud er en blogservice, hvorunder man dels kan følge med i en række kendte studieværteres blogs; dels kan oprette en personlig blog, gratis og i et let tilgængeligt format.² Vil man have fuld adgang til TV2's hjemmeside og følgelig hele blogdomænet, skal man oprette sig som bruger med brugernavn og *password*, og vil man oprette en blog, skal man her som andre steder angive personlige data. Udadtil kan man holde sig anonym, men de fleste vælger i titel,

selvbeskrivelse (profil) og/eller signatur på indlæg og kommentarer at signalere deres civile identitet og dermed tilkendegive den særlige kontrakt mellem bloggere og læsere om autenticitet.³

Ill. 1: Skærmpoint fra TV2's hjemmeside www.TV2.dk

Mens tv-værterne skriver om stort og småt fra dagliglivet på tv-stationen og arbejdet med programmerne, men også tilbyder glimtvis kik ind i privaten; så skriver de 'almindelige' brugere i princippet om store og små hændelser fra hverdagslivet med familie, venner, bekendte og til dels også kolleger og arbejde. Begge typer af blogs bliver løbende evalueret og rangeret af publikum, idet kun de mest 'læste' er umiddelbart synlige på TV2.dk's 'forside' med de seneste indlæg. Konceptet lægger dermed op til konkurrence både indenfor og mellem de to typer. De kendte bliver på én gang til noget særligt og til 'en af os', idet 'vi' – gennem TV2-bloggen – bliver om ikke sat lig med, så dog sat ved siden af dem. Ved at stille de kendte op over for hverdagens mennesker og sætte begge ind i et *rating*format, pejler TV2 på en særlig måde det, der inden for internetforskningen generelt og forskningen i blog-fænomenet især er blevet anskuet som en søgen efter transparans, tilgængelighed og tilkobling, der også betinger en særlig udsathed (jf. Roorbach 2001, Renov, 2002). At membranen mellem kendt/ukendt, offentlig/privat, arbejde/familie bliver stadig tyndere udgør da både en fascination og en frustration.

Tilfældet Cockie

I slutningen af november var *Cockie* den højest ratede bloggerprofil i kategorien seerblogs på www.TV2-blog.dk. Det blev imidlertid opdaget, at adressaten, der signerede sig som Anja, hen over efteråret havde kopieret 25 indlæg eller såkaldte poster fra en anden blogprofil, *Spacemermaid*, der stadig blogger under www.URBANblog.dk. Det rejste som nævnt en voldsom debat over nogle

dage, hvorefter de kopierede indlæg først blev fjernet fra *Cockie*, senere blev hele *Cockie*-bloggen fjernet fra TV2-blog.

Reaktionen på Cockies/Anjas handling var stærk. De fleste – både på TV2-blog og URBAN.blog - var enige om, at handlingen måtte bedømmes som et tyveri, et brud på ophavsretten, men især som et tillidsbrud og et brud på de uskrevne regler i bloggersamfundet, som netop tilsiger et - om end i et vist omfang maskeret - sammenfald mellem adressat (forfatter), profil (fortæller) og figur (hovedperson). Cockie/Anja forklarede efter et par dage sin handling. Efter en indledende kommentar til de indforståede vedrørende det grasserende 'anmelderi', som sagen havde vakt, gav hun fuld akkreditering til den rette ophavskivnde og en direkte undskyldning til såvel *Spacemermaid* som hele bloggersamfundet:

"Tirsdag, 21. november 2006 kl. 13.42

"hug" en hæl ..

Rapporter/Anmeld/

... og klip en tå, den rette har ikke glasskoen på!!

(...)

Opmærksomheden på min blog steg mig måske til hovedet! Det var en god fornemmelse at så mange gad læse det jeg skrev..

Jeg havde lidt travlt en dag men ville ikke "forsømme" bloggen og så tog jeg et ekstremt dumt og tåbeligt valg! Jeg stjal en tekst, som blev til en til og en til og en til...

Har ikke et sekund været i tvivl om at det ville blive opdaget – jeg ville skrive mine egne indlæg og lige så stille slette det der ikke var mit – men det er så let at sige – sådan er der jo så meget – jeg nåede i hvert fald ikke så langt..

Pigen jeg har taget fra har på hendes blog lavet en liste over de historier der er hendes og ikke mine – det nåede jeg i all min hast med at slette det der ikke var mit – her er linket:

<http://spacemermaid.urbanblog.dk/>

Hun skriver fantastisk – med stor indlevelse – åbent og ærligt – og hun bør krediteres for disse fantastiske tekster..

Undskyld Space, for ondt i sjælen og tårer.

Og undskyld til alle bloggere for min dårlige opførsel..

Anja"

Fristelsen for Cockie/Anja lå med andre ord i at forsøge at fastholde sit publikum og sin umiddelbare succes som blogger på TV2-blog. Af angst for at ryge ned af ratinglisten, miste sin plads ved siden af de kendte og opmærksomheden fra læserne, havde hun 'snydt' eller, som hun selv sagde med en metafor fra eventyrverdenen: hun havde uretmæssigt taget glasskoen på og derved gjort sig selv til en af de udvalgte.

Mens mange andre havde svært ved at tilgive hende det nummer, så tog *Spacemermaid* imod undskyldningen allerede samme dag, den 21.11. Trods det, at hun i et indlæg tidligere på dagen havde måttet konstatere, at "Der er jo tale om hele indlæg. Hele familiesammenkomster, hele forelskelser, hele minder der tilhørte mig". Og den 20.11: "En blogger har lige overtaget min familie, mit følelsesliv, mine 'afhængigheder' og tanker. Ord jeg har opfundet. Min fortid, mine minder. Det kan man da ikke. Der er da IKKE i orden. Man kan ikke stjæle en andens liv". Nu takkede hun så for akkrediteringen og tilkendegav respekt for den gestus, der lå heri. Men hun lagde ikke skjul på, at hun stadig følte, at hun havde været udsat for et overgreb, ikke bare på sin skrift, hvilket havde været mindre belastende, men på sin person, netop fordi hendes blog var kendetegnet ved et relativt tyndt filter mod det private og intime, og at det nok ville kræve en anden og mere langvarig indsats af hende at komme sig over:

"Tak for modig undskyldning

21.11.2006 af spacemermaid

Tak til Cockie for undskyldning. Det kræver mod at sige, man har begået fejl! Det respekterer jeg! Ville selvfølgelig have foretrukket, at du var kommet til mig først! Havde skrevet den uopfordret. Eller bedre endnu: Aldrig havde stjålet. Ved ikke, hvor lang tid, det var blevet ved, hvis jeg ikke var blevet tippet. Det var et chok at opdage bloggen. At se sit liv, familie, venner og tanker forsvinde til anden side. Men jeg må jo tage det som en kompliment, at du kunne lide mine tekster. Mit liv. Ønsker ingen hetz. Håber bare at vi bloggere passer meget bedre på hinanden for eftertiden! At sådan noget her ikke tolereres en anden gang, men får konsekvenser. Man lægger jo noget af sit liv ud, bliver sårbar og håber at blive modtaget i rette ånd.

Hvis I læser Bachs kommentar på mit sidste indlæg, havde han forudset, at nogle læsere ville blive gale og kede af det. Fordi man blev "snydt". Jeg har været begge ting i en grad, så jeg ikke har kunnet sove. Men undskyldningen og krediteringen betyder meget. Plus at jeg fik den videre kopiering stoppet. Håber du finder din egen melodi.

Jeg er ked af det og er blevet blog-forskrækket..."

Selvom de to hovedpersoner således tilsyneladende fik håndteret hændelsen ved for åbent tæppe at foretage en direkte konfrontation med henholdsvis undskyldning og accept, så var sagen ikke slut hermed. De mange læsere og andre bloggere inden for de samme domæner/cirkler følte sig også snydt på den implicite kontrakt vedrørende ærlighed og autenticitet med forpligtelser for såvel skribenter som læsere. Debatten accelererede, og enkelte begyndte at tage parti for den forfulgte gerningskvinde ud fra samme grundargument – nok havde hun snydt, men ved sin kompenserende 'autentiske' handling havde hun netop genetableret tilliden til den særlige bloggerkontrakt, ja først bevist den. Ikke at tage imod, kunne omvendt ses som udtryk for et ikke-autentisk forhold til det at blogge – som en form for ophavretligt snobberi. Alt imens tilkendegav både offer og udøver at have fået søvn- og spiseproblemer og blogging-angst. Sagen viste sig at stikke dybt for alle parter, der hver på deres måde følte sig personligt krænkede. Imidlertid 'døde' den næsten ligeså pludseligt, som den opstod. TV2-blog lukkede den 27.11 for *Cockie*, mens *Spacemermaid* frabad sig videre kommentarer, og den deltager, hvis blog, kjeldberg.wordpress.com, ved et tilfælde blev centrum for de vrede og følelsesbetonede indlæg, måtte sætte sin blog i bero.

Hvad var det så, der skete? En stor del af debatten handlede om det ophavretlige: hvilke tekster/materialer på internettet er faktisk at betragte som dokumenter i ophavretlig forstand? Og hvad skal der til, hvis man vil gøre ophavretten gældende? Flere deltagere pegede på, hvordan hændelsen i kraft af sådanne overvejelser udgør en trussel mod selve idéen med blogformatet og visionerne i bloggermiljøet: at enhver kan blive sin egen publicist, og at enhver har adgang til alt. *Kjeldberg* formulerede dilemmaet i en kommentar den 20.11.06: "Sager som denne begrænser bloggernes brugbarhed en hel del. Det spontane skal belægges med sikkerhedskæder og alarmer og gustne ængstelige overlæg. Bloggelysten får også lige et dyk."

Dilemmaet bliver så meget desto større, som det understreger en mere generel tendens til, at internettet privatiseres eller opdeles i mere eller mindre lukkede fora med krav om medlemskab og adgangsbegrænsning. Mange blogs udbydes allerede i dag på hjemmesider eller domæner, der i lighed med TV2-blog kræver, at man opretter sig som bruger med *password* og brugernavn - eller skal betale for adgang på forskellige niveauer. Langt de fleste danske blogs ligger stadig under domæner, der ikke har nogen form for begrænsning på adgangen såsom *URBAN.blog*. Men spørgsmålet er, hvor længe, og i hvilken udstrækning, den frie adgang til både at producere og konsumere kan opretholdes. Spørgsmålet åbner igen for det mere principielle vedrørende forholdet mellem det private, det offentlige og forskellige former for sociale fællesskaber.

Privat/offentlig - lukket/åben

I den seneste nummer af det elektroniske tidsskrift *Turbulens* er temaet ”Nye offentligheder” (*Turbulens.net*, nov. 2006). En række forskere er her sat i stævne mhp. en diskussion af offentlighedsbegrebet, som det blev udviklet af Jürgen Habermas i 1962 i *Borgerlig Offentlighed* og senere nuanceret i forordet til 1999-udgaven. Flere af disse indlæg kan bidrage til en præcisering af de her opstillede spørgsmål.

Temanummeret indledes med et interview med Anders Esmark om Habermas’ aktualitet i dag. Det er hans pointe, at Habermas idé om den ræsonnerende offentlighed som et ytringsdomæne for frie samfundsborgere vis a vis staten/magten (og med en grænse mod det private, dvs. produktion såvel som reproduktion) mere har været en utopi mere end en virkelighed, der har været knyttet til en bestemt epoke og en bestemt klasse, nemlig nationalstaten og borgerskabet (Peder-Holm-Pedersen 2006). Heroverfor fremhæver Esmark dels, at offentligheden er differentieret, heterogen og løst koblet på tværs af nationale grænser, og at friheden og magten ikke er adskilt, men to sider af samme sag; dels at den ikke kan/bør adskilles fra henholdsvis marked og civilsamfund, men tværtimod netop har den funktion også at koble dem med hinanden – og ikke selv er nogen fast afgrænselig størrelse.

I en efterfølgende artikel advarer Jørn Loftager mod at smide barnet ud med badevandet, da Habermas’ offentlighedsmodel netop som norm indebærer en forpligtelse for særinteresserne til at formulere sig op imod hinanden qua partier, organisationer osv., og at dette må betragtes som en sikring i og for det deliberative demokrati. Loftager peger også på, at Habermas selv reviderede sin teori i retning af den funktionelt uddifferentierede offentlighed (med et begreb, lånt af sociologen Niklas Luhmann), uden at dette ændrede den grundlæggende demokratisikrende pointe. Tværtimod - enhver del- eller særoffentlighed var/er forpligtet på at holde sig åben og principielt tilgængelig for alle (Loftager 2006).

En række artikler i temanummeret handler specifikt om internettet og en enkelt om webloggen. Henrik Kaare Nielsen tematiserer, hvordan internettet åbner mod såvel stat som - i stigende grad - marked og dermed for nye måder at agere som samfundsborger, men især som forbruger på (Nielsen 2006). Niels Ole Finnemann beskæftiger sig med, hvordan internettet tendentielt splitter publikum op i små enheder og efter særinteresser, og hvordan det modsvarer den generelle tendens til individualisering og dermed måske især udgør en ressource for den veludannede middelklasse (Finnemann 2006). Heroverfor lægger Thomas Olesen vægt på, at

internettet som 'mikromedie' bryder med de rammer, nationalstaten hidtil har sat omkring offentligheden. Internettet gør den 'porøs' for nye funktioner samtidig med, at den også splitter den op, hvilket man bl.a. kan se hos forskellige sociale bevægelser og i deres brug af nettet til specifikke formål (Olesen 2006). Søren Steen Olesen hævder i forlængelse heraf, at storpolitik bliver til mikro-politik og gør-det-selv-politik – altså at det offentlige privatiseres og intimiseres. Manuel Castells bidrager med begrebet "masseindividuelle medier" og understreger, at mens internettet potentielt er et globalt medie, så både produceres og forbruges det individuelt, hvorfor det snarere udgør et generaliseret kommunikationsmedie end en egentlig offentlighedsform (Castells 2006).

Jacob Linaa Jensen, der beskæftiger sig specifikt med webloggen, peger på, at internettet ikke bare betyder en udvidelse af det private mod det offentlige, mens også af det offentlige mod det private, forstået som det intime og partikulære, der derved i stigende grad politiseres. Han fremhæver, at nettet potentielt gør enhver til selvudgiver i dobbelt forstand, dvs. at man dels bliver sin egen publicist, dels publicerer som privatperson og menneske uden samme filter mod offentligheden som tidligere. I forlængelse heraf taler han om, at der omkring weblogs opstår spredte og tilfældigt forbundne 'nano'-offentligheder, hvorfor også han mener, at man snarere skal se på fænomenet som et socialt forum og et medie end en offentlighedsform. Han sammenligner sådanne 'nano'-offentligheder med de socialt indrammede rum, en gruppe fx kan lave på en strand eller i en park, når den ønsker at markere en grænse mellem det, der betragtes som offentligt og det, der betragtes som privat, og vinde gehør/hævd herpå. Linaa Jensen konkluderer, at blog-fænomenet bedst anskues som et paradoks: på den ene side bliver det private gjort offentligt og det offentlige privat, på den anden side skal vi måske netop derfor ikke længere tænke om det inden for modstillingen privat-offentligt, men tænke i både/og og i øvrigt lede efter alternative begreber (Jensen 2006).

Paradokset formuleres lidt mere præcist hos Kirstin Langellier og Eric Petersen (2005) og hos Peterson (2005), der har beskæftiget sig med den retoriske henvendelse i webloggen. De tager nemlig højde for, at på internettet og i blogfora er der som regel ikke tale om, at folk faktisk kender hinanden – som gruppen på stranden. De indgår netop i et *virtuelt* netværk. De hæfter sig ved, at mens offentlig kommunikation har været kendetegnet ved kommunikation fra nogle bestemte få qua en bestemt funktion til de mange qua alle og enhver; så har den private kommunikation været kendetegnet ved en kommunikation fra nogen bestemte (få) til nogen (andre) bestemte (få). Internettet og nye genrer som (we)bloggen er heroverfor karakteristiske ved, at nogle bestemte få qua det i princippet at være 'alle og enhver' henvender sig til de mange qua det at være de særlige

(få). De taler med inspiration fra Walter Benjamin om, at en sådan kommunikation med fordel kan forstås som en kommunikation mellem venlige fremmede eller fremmede venner. De får dermed også fat i, at bloggere ikke - som tilfældet er med eksemplet om gruppen på stranden – selv kan selekttere deres læsere, men at disse må selekttere sig selv – med mindre man altså igen vælger at beskytte sin blog ved nogen af de ovennævnte midler eller fx blokere for kommentarfunktionen.

Foreløbig vil jeg konkludere, at der er et opbrud i forståelsen af, hvad der offentligt, og hvad der er privat, og at opretholdelsen af en sådan grænse problematiseres, ikke mindst i relation til et medie som internettet og til en genre som webloggen. Alternativt synes at findes i et begreb om mere eller mindre løst koblede systemer og fællesskaber, der kan have forskellige grader af åbenhed og lukkethed, og som selv opstiller de kriterier, hvorigennem de ønsker at blive vurderet. Skal man drage en forskningsetisk konsekvens heraf, så vil den i så fald være afhængig af sådanne selvdefinitioner og koblingsmuligheder. I denne sammenhæng har jeg valgt at udlægge paradokset sådan, at jeg kun citerer fra blogs eller indlæg, der har været umiddelbart tilgængelige uden nogen form for lukning. Det overstående indlæg fra *Cockie* lå fx direkte fremme under TV2-bloggerens nyhedsoversigt den 26.11.06, hvor indlægget er kopieret.⁴

I det følgende skal jeg især forsøge at indkredse den side af paradokset, der vedrører hvorfor og hvordan, der blogges, og om hvad. I hvilken forstand er indholdet privat, hvordan adskiller det sig fra tidligere selvbiografiske genrer, og hvilke krav stiller det til læseren?

Selvarkivering, social omgang eller litterær aktivitet?

I det følgende skal jeg fortrinsvis beskæftige mig med den 'fritstående' personlige blog, som rapporterer fra og kommenterer på "livet i al almindelighed", som titlen på en af dem hedder,⁵ og som benytter sig af en af de stadigt åbne og institutionsuafhængige servere og formater.

III. 2.
Om livet i al almindelighed. The jules rules

III. 3
Spacemermaid

Der findes mange definitioner af, hvad en personlig blog er. Jeg anvender her den ret simple definition, at en blog er en hjemmeside, der består af daterede indføringer - primært i tekst, men ofte også med billeder, evt. videosekvenser og sjældnere med lyd - med den sidste arrangeret først, og som som minimum har en kommentarfunktion, et arkivindex, en afsenderprofil samt links til andre hjemmesider og blogs. Den personlige blog er til forskel fra andre typer kendetegnet ved, at indføringerne beretter fra og reflekterer over hverdagslivet og dets hændelser. Hvordan, afhænger blandt andet af det domæne og det format, man abonnerer på, af de bloggercirkler, man bliver en del af, og den 'læserkreds', man får etableret.

Motiverne til at have en blog kan være mange og forskelligartede. Mens nogen hævder at gøre det for egen skyld, som en form for selvarkivering; så tilkendegiver andre, at de gør det for at komme i kontakt med sympatisk indstillede, få respons og eventuelt indgå i en kreds af bloggere; mens atter andre vedkender sig ambitioner om at få sig et ry/navn og blive kendte i den mere udstrakte 'bloggersfære' – og eventuelt nå andre medier og publikum. Ofte er disse motiver sammenblandede, men med forskellig vægtning. Spacemermaid siger herom:

”tirsdag 22.08.2006

(...)

Jeg har skrevet blog siden 2004 – uden at jeg tænkte på at komme i nogen avis. Eller reklamere for produkter (det er der seriøst nogle, der gør og får hårprodukter eller fri sushi). Ja, det er da super dejligt at blive læst, indrømmet! Men det er kommentarerne og fællesskabet, der betyder noget. Det er det, min kæreste bliver jaloux over. Når jeg sidder her og sprutter af grin eller bliver forarget bag computeren.”

Nogle dage senere må hun dog indrømme, at hun måske alligevel har en skjult drøm at nå bredere ud ikke bare i bloggemiljøet, men til en større offentlighed:

”tirsdag 22.08.2006

(...)

”Men jeg tror, vi alle sammen har en lille drøm i os... og min er altså at skrive. Og blive læst.”

Alt efter motiv har bloggerne også en forskellig indstilling til deres læsere eller det at blive læst. Mens nogen meddeler sig til en lille, men fast læsekreds af familie og venner, evt. for at give dem indblik i 'arkivet' og følge med i deres liv; så er det for andre netop et problem, at de nære andre kan finde på at læse med, idet de søger de empatisk indstillede, men samtidig fjerne andre, de kan spejle sig i, og eventuelt også indgå i et bloggernetværk med *off* og/eller *on line*. For bloggere med det projekt kan bloggen have mange forskellige funktioner fra de rent konversationelle over psykologisk og moralsk støtte til netværksdannelse (jf. fx Serfaty 2004). Atter andre blogger også gerne for en snævrere cirkel, som *Spacemermaid*, men da som dynamo for en ambition om at nå bredere ud i og få indflydelse på 'blogosfæren' i kraft af, at andre linker til én og man dermed indgår i forskellige ratings. Igen kan det være et spørgsmål om, at ambitionerne er blandede – og også kan skifte over tid. *Spacemermaid* siger fx om, hvordan hendes måde at blogge på har skiftet karakter i takt med udvidelsen af læserkredsen:

”10.09.06 af spacemermaid

Har tænkt lidt over min drøm om at blive kastet i brummen, fordi jeg skriver blog. Jeg er sådan en mærkelig en. Er afhængig cyberspace følelsesblotter. Har skrevet så hudløst om mit liv på tidligere blog, at jeg var personificeringen af bloggernoia. Og nu har URBAN vist interesse for at få mig lidt mere fast i avisen om fredagen, hvilket er så stort, at jeg skal huske min tur hjem fra Fyn for at fatte det ☺

URBAN

Men jeg er jo bange for ikke at skrive vedkommende nok, fordi der er over 500 andre URBAN-bloggere, der skriver mindst ligeså godt. Skriver om hverdagssituationer og har en stille frygt for at såre og udlevere mine nærmeste, selvom jeg skriver mindre privat nu. Derfor skulle jeg åbenbart en tur i fængsel p.g.a. bloggen.”

Trods det, at de fleste danske blogs endnu publiceres på domæner uden bindinger i form af *passwords*, så er det en udbredt holdning, at når man læser en blog, indgår man en særlig kontrakt, der hedder, at der ikke læses med, med mindre man er indforstået med de af bloggeren selv opstillede præmisser trods det, at de sjældent er eksplicite. En række debatter handler således om, hvordan læsere har overtrådt det implicite kodex og har ageret som om, der var tale om en hvilken som helst anden offentlig handling, som enhver derfor kan kommentere på efter for godt befindende. Det er i sådanne situationer, kodex ekspliciteres og et dobbeltbundet forhold til distinktionen

privat/offentligt træder frem: på den ene side er bloggen åben for alle, på den anden side forventes det, at læserne selvselekterer og læser bloggen efter hensigten, dvs. som venlige fremmede eller fremmede venner (Peterson 2005). I forlængelse af ovenstående indlæg fortæller *Spacemermaid* fx, at hun er blevet kontaktet af en læser, der har fundet frem til hendes navn og øvrige data ved at søge på profilnavnet *Spacemermaid* i forskellige fora og koble forskellige oplysninger herfra. Det kommer bag på hende og vækker ubehag, men samtidig føler hun, at hun bør honorere den ivrige læser.

Ordinært/ekstraordinært

Bloggeres motiver til at blogge, deres indstilling til deres læsere og deres deltagelse i samfundet af bloggere på forskellige niveauer og ikke mindst deres holdning og adfærd i forhold til grænsen mellem privat og offentligt er altså ambivalent og paradoksalt. *Spacemermaid* sammenfatter meget godt situationen i en illustration og udtalelse fra 26.10.06:

“Undskyld, at jeg udstiller mit privatliv på nettet!”

Udtalelsen falder i forbindelse med et opgør med kæresten om aktiviteterne på nettet, der minder om et tidligere opgør med en tidligere kæreste, som hun møder og over for hvilken, replikken pludselig falder hende i munden trods det, at netop beskyttelsen af de nære andre er en rettesnor i skriveriet.

Men hvis den personlige blog bevæger sig et stykke længere i retning af det hverdagslige, private og intime end tidligere set, hvordan kan det så forstås i æstetiske termer og ud fra hvilke smagskriterier kan den så bedømmes? Det har jeg tidligere givet et bud på, idet jeg forsøgsvist har fastholdt et fortællingskriterium og set den personlige blog som en performativ fortælling, der frem for at berette om et liv, skriver det frem, og som frem for at dokumentere det hverdagslige iscenesætter det. Man kan hævde, at det også gælder andre selvbiografiske genrer og måske skærpe pointen derhen, at der er tale om at performe det performative, dvs. at blive set/læst i selve den performative bestræbelse (Sørensen 2006). Jeg skal imidlertid her alternativt udkaste den hypotese, at den personlige blog finder sin særlige værdi i at fastholde det ordinære i en arkivagtig registrering

af det hverdagslige. Jeg skal udkaste den idé, at den personlige blog frem for fx at afsøge 'det store i det' små, hvilket fx ofte har været hævdet om de såkaldt små genrer (brev, dagbog etc.) æstetiske særtræk, foretager et andet greb, hvor det ordinære fastholdes ud over tidligere smagskategoriers smertepunkt og det ordinære bliver ekstra-ordinært – ikke i nogen metafysik forstand, men i en basal materiel og 'økologisk' forstand.

Michel Foucaults idé om selvteknologier og selvarkivering kan måske her bringes ind som en støtte. Arkiveringsbegrebet er hos Foucault knyttet til et meningsmæssigt nulpunkt mellem den "anonyme mumlen", der går forud for sproget, og sprogets betydningsfastlæggelse og sociale installering. Begrebet er samtidig knyttet til et opgør med det unikke værk og den unikke kunstner, til et kunstens nulpunkt i en serialiseret og mekanisk "automatisme" - ud fra den hensigt at adressere det ordinære og banale på en ny måde (Rajchman 1998). Fra Foucaults arkiveringsbegreb er der desuden en forbindelse til det fænomenologiske intethedsbegreb – *nothingness* - hos Sartre og Heidegger, der i sig selv har en lang virkningshistorie inden for æstetikken. At udøve det nogen rimelig ret ligger uden for dette arbejdes rækkevidde. Blot kan det antydes, at begrebet dels refererer til en forestilling om intethed som værens negation eller forudsætning, dels refererer til hverdagslighedens negation som ikke-væren. Hvor det inden for den filosofisk-æstetiske tradition hidtil har været netop et negationsbegreb og et begreb om det uegentlige, kunne man måske forestille sig, at det i en kobling med Foucault kunne revurderes som et nulpunktsbegreb, der rummer mulighed for tilbliven – det der kan/skal komme. Inspirationen til at gå i denne retning har jeg fået hos Sidonie Smith og Julia Watson (2004), der i mange år har beskæftiget sig med selvbiografiske genrer. De henviser dog til Roland Barthes og hans brug af begrebet *small talk* i forbindelse med det personlige essay (med reference til Sartre og *nothingness*). Det forekommer mig at være en umiddelbart relevant tematisering i forhold til den personlige blog, men der forekommer mig samtidig, at der mangler en række mellemregninger. Jeg vil derfor her stoppe her, mens legen er god.

Noter

¹ Dette arbejdspapir udspringer af et delprojekt om weblogs. Delprojektet udføres i foråret 2007, men jeg har forberedt det gennem en systematisk læsning af 15-20 personlige blogs gennem 2006. Jeg har også skrevet en artikel, hvori fænomenet er indkredset, og den personlige blog dels er blevet

beskrevet mere faktuel, dels er blevet analyseret ud fra en narrativitets- og performativitetssvinkel (jf. Sørensen, in print).

² En typebestemmelse af weblog – nu oftest bare betegnet blog - og dens historie foretages pt. inden for et stort amerikansk forskningsprojekt, *Weblog research on genre, gender, audience, and social networks* (BROG), ledet af informations- og kommunikationsforskeren Susan C Herring (se fx Herring 2005 og Herring et.al. 2005). Resultaterne fra projektet lægges løbende frem på en research-blog på www.blogninja.com.

³ Litteraten Poul Behrendt har for nylig sammenfattet forskningen i den særlige læserkontrakt inden for de selvbiografiske genrer i begrebet *Dobbelkontrakten* (Behrendt 2005), der udtrykker det særlige forhold mellem fiktion og virkelighed, der tilsiger mere af det sidste end af det første uden dog helt at suspendere det fiktive filter. I forhold hertil kan den personlige blog siges at skubbe balancen yderligere i retningen af 'virkeligheden'. Mht. den både inden for litteraturen og film/tv udbredte *reality*-bølge har Peter Christensen i stedet formuleret sentensen: "Så tæt på så langt fra som muligt" (Christensen 2002).

⁴ Ligesom der er forskellige holdninger til forholdet mellem det private og det offentlige i henseende til internet og blogs er der forskellige holdninger til de forskningsetiske og metodiske aspekter. Sådanne spørgsmål vil selvfølgelig også komme til at så centralt i min undersøgelse. Her skal jeg dog blot nøjes med at henvise til diskussioner hos Döring 2002, Durak et. al. 2004 og Serfaty 2004.

⁵ *Om livet i al almindelighed. The jules rules*. Hjemmehørende på smartlog.dk

Litteratur

Behrendt, Poul (2006). *Dobbelkontrakten. En æstetisk nydannelse*. Kbh.: Gyldendal.

Campbell, Jan & Janet Harbord (2002). *Temporalities, autobiography and everyday life*. Manchester & New York: Manchester University Press.

Castells, Manuel (2006). "Masseindividuelle medier". In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.

Christensen, Peter (2002). "Så tæt på så langt fra som muligt". In: *Om som om. Realisme i teori og nyere kunst*. Kbh.: Akademisk Forlag.

Döring, Nicola (2002). "Personal Home Pages on the Web: A Review of Research". In: *Journal of Computermediated Communication* 7 (3) April (<http://jcmc.indiana.edu/vol7/issue3/doering.html>)

- Esmark, Anders (2006). "Der findes ingen anden side af magten". Interview ved Peder Holm-Pedersen. In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Finnemann, Niels Ole (2006). "Demokratiet, civilsamfundet og de nye medier". In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Gurak, Laura et. al. (eds.) (2004). *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and the Culture of Weblogs*. Minneapolis: University of Minnesota Press. <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere>
- Herring, Susan C., 2005: "The Past, Present and Future of Weblogs". Power-point Presentation at <http://www.blogninja.com/>
- Herring, Susan C. et. al. (2005). "Weblogs as a bridging genre". In: *Information, Technology & People* 18 (2): 142-171.
- Jensen, Jacob Linnaa (2006). "Offentligheden i de digitale mediers tidsalder." In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Jensen, Ulla (2004). *Skriften på bloggen. En kvalitativ undersøgelse af webloggens betydning i hverdagslivet*. Film- og Medievidenskab, Københavns Universitet. Specialeafhandling.
- Langellier, Kristin M. & Eric E. Peterson (2004). *Storytelling in Daily Life. Performing Daily Life*. Philadelphia: Temple University Press.
- Loftager, Jørn (2006). "Borgerlig offentlighed i dag". In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Nielsen, Henrik Kaare: "Internettet som demokratisk offentlighed". In: *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Olesen, Thomas: "Den porøse offentlighed". *Turbulens.net* nr. 9, 06.11.06.
- Peterson, Eric E. (2005). *Stranger and Stranger: Storytelling and Communication in Weblogs*. Paper, givet ved konferencen "Discourse, Performance, and Storytelling" ved Syddansk Universitet, 28. april 2005.
- Rajchman, John (1998). "Out of the Ordinary – philosopher Michel Foucault's aesthetics". In: *ArtForum*, dec. (downloadet fra nettet 23.11.06).
- Renov, Michael (2002). "The end of autobiography or new beginnings? Everything you never knew you'd know about someone you'll probably never meet". In: *Temporalities, autobiography and everyday life*. Manchester & New York: Manchester University Press, p. 280-291.
- Roorbach, Bill (2001). *Contemporary Creative Nonfiction*. New York & Oxford: Oxford University Press.
- Serfaty, Viviane (2004). *The mirror and the veil: an overview of American online diaries and blogs*. Amsterdam: Rodopi.

Smith, Sidonie & Julia Watson (2001). *Reading Autobiography. A Guide for Interpreting Life Narratives*. London & Minneapolis: University of Minnesota Press.

Sørensen, Anne Scott (in print): “*MARIEBERING.DK* og *annepanne.dk*. Weblog’en som performativ selvfortælling”. In: Birgit Eriksson, Christian Jantzen, Karen Hvidtfeldt Madsen og Anne Scott Sørensen (red.): *Smagskulturer og formidlingsformer*. Aarhus: KLIM.

Blogs:

<http://julies.smartlog.dk/>

<http://spacemermaid.URBANblog.dk/>

<http://kjeldberg.wordpress.com/2006/11/>

Blogportaler:

<http://www.blogspot.dk>

<http://www.smartlog.dk>

<http://www.turbulens.net/>

<http://www.blog.tv2.dk>

<http://www.urbanblog.dk>.

Anne Scott Sørensen er lektor ved Center for Kulturstudier, Syddansk Universitet.